

A Kék Macska a Ferenc-körúton

A régi Pest legöregebb fiakkeresei visszaemlékeznek a Hébel-kávéházi törzsszatsalról a régi gavallérok híres mulatozásaira

A Ferenc-körúton van egy eszdes, polgári kávéház: a Hébel-kávéház. Délutánonként a kályha melletti asztalnál tekintélyes külsejű öreg urak szokták ócsarolni, vagy dícsérni a feketét, amelyet többnyire konyakkal tesznek elvisehetőbbé. Ezek az öregurak nem politizálnak, a külföld különös, vagy egzotikus eseményei sem hozzák izzalomba őket, mert hosszú nyúló beszégetésüknek tárgya részint szinte hihetetlenül régi pesti korok romantikája, részint pedig egy eléggé közismert és minduntalan visszatérő aktualitás. A romantika hősei feledésbe ment gavallérok, akiknek pezsgős dáridói ma már bizony csak ezeknek az öreg gentlemaneknek az emlékében élnek. Az aktuális téma pedig: az autótaxi-rendszámok kiosztása körül minduntalan fölmerülő sok kalamitás.

Ezek az öregurak Budapest legöregebb fiakkeresei, akik a technika haladásának megfelelően öreg lovaikat átszerelték ifjonti lóerőkre: jelenleg autótaxitulajdonosok. A taxirendszámokból és az emlékeiből élnek. Emlékük sok van, taxirendszámuk kevés. Ez aztán sok vitára és eszmecserére ad alkalmat, amikor azonban az „interjú“ megessett, közfelkiáltással kihagytuk a taxirendszámokat és csak a régi emlékekre szorítkoztunk.

TEKNŐBEN A PEZSGÓ ÉS A FRÁKK

A társaságba most már ritkán járogat a legeslegöregebb pesti bérkocsis, névszerint Oroszlán Farkas, így hát a társaság doyenje, a 64 esztendősi Löwi Simon merül el feketézés közben az emlékeibe. A nyolcvanas években, suhane korában kezdte karrierjét, mint egyszerű konflis, de kétszázévesi praktizálás után már fiakkeressé avanszált. Az asztalnál ülők egybehangzó állítása szerint ebben az időben még ismeretlen műfaj volt a gumi, így hát még nem született meg a bérkocsis-társadalom elit-osztálya, a gumirádlis kocsis. Ebből a korból meséli el egyik legaranyosabb emléket:

— Ebben az időben a hatvani kapunál volt a standom, a gavallérokat innen szoktam elszállítani részint a Ferenczi-kávéháza, amely a Rostély-utca és Ujvilág-utca sarkán volt, részint pedig a Folies Caprice-ba, amely a Ferenczi-kávéházzal szemben a régi Károly-kastánnyában volt, azon a helyen, ahol ma a városi tűzország laktanyája áll. Ez volt abban az időben a legelőkelőbb éjszakai mulatóhely, mánások és külföldi táncosnók találkozóhelye.

— Egy este ide hoztam el az öreg Gabi urat. Előkelő, sokezer holdas alföldi földbirtokos volt, fia ma is élnek, előkelő társadalmi állást töltenek be. Az öregúr karakán legény volt, ezen az estén népies viseletben, lobogó ingben és könnyű magyarkában jelent meg a Folies Capriceban, ahol pedig a frakk, de legalább is a szmoking kötelező volt. A pincérek nem ismerték, hiába rendelt feketekávé, nem adtak neki, ellenben szelid erőszakkal kituszkolták a helyiségből. Az öreg hazavitette magát szállóbeli lakására, néhány percig vártam, aztán megjelent frakkban. „Vissza a Foliesba!” — mondta és pár perc múlva különös események történtek.

— Bement a lokálba, húsz üveg pezsgőt rendelt, utána pedig egy teknőt az asztalra. A pincérekkel feldurrantotta a flakókat, a húsz üveg pezsgőt beleöntötte a teknőbe, ekkor pedig a vendégek és a pincérek legnagyobb meglepetésre nekilátott levelezni. A frakk-kabátot, a fehér mellényt, a lakkeipót, a nadrágot egymásután hajigálta be a teknőbe, jól megáztatta a pezsgőben és közben elkeseredetten káromkodott: „Nesztek a te remburáját, úgy látom, ebben a kocsmában nem az embernek, hanem a frakknak mérik az italt. Hát most igyátok tele magatokat!”

15 ÉV: HINAUS, RETOUR

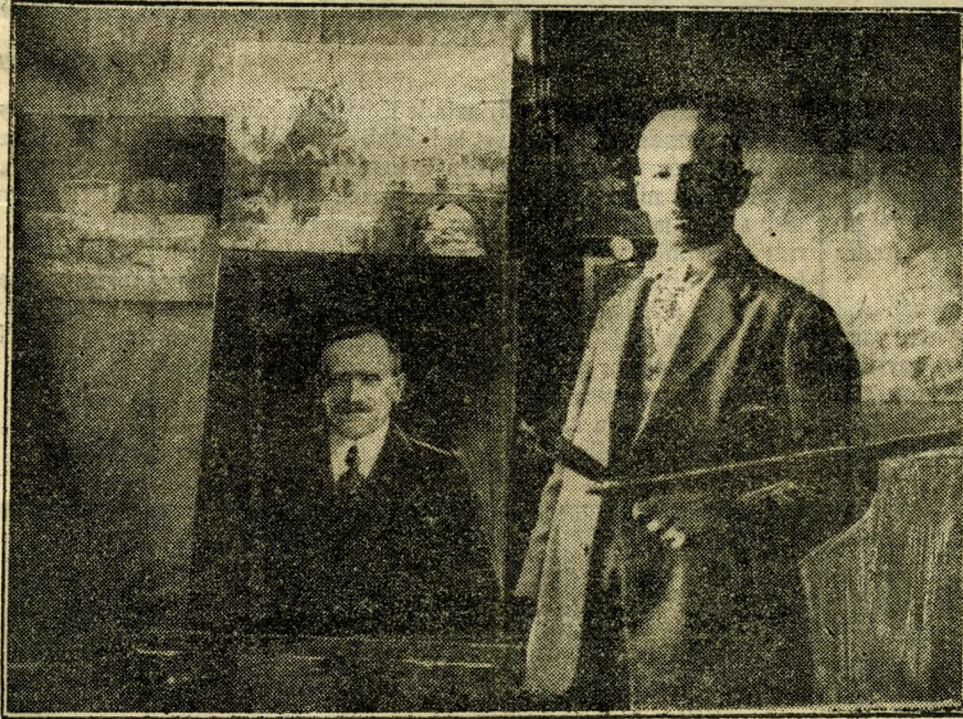
— Két perc sem telt el, az öreg már megint nemzeti viseletben virított a Foliesban, de természetesen ezután már akkora respektusa volt, hogy a pincérek nem merték újra kituszkolni.

Ugyancsak Löwi Simon bácsi meséli el az egykor élt gavallér jogászok egy kedves, ma már csak e fajta történelmi visszaemlékezésekben feltalálható mókáját:

— A főudvarmester két fiát vittem a mánás kaszinóba, mielőtt azonban elindulhattam volna, észreveszem, hogy az Ujvilág-utca felől, vagyis a mai Semmelweis-utcaból libasorban jogász uraságok közelednek. Egyenesen a fiakkerem felé tartottak, az első föl szállt, állt rajta, a másik oldalra leszállt,

így ment át az egész társaság a kocsin. Miközben azonban állt, mindegyik a mellényzsebébe nyúlt, kivett egy forintost és a markomba nyomta. Három perc alatt huszonnégy forintot kerestem a jogász uraságok esinjén.

Az öregek valamennyien agyba-főbe dícsérik a régi gavallérokat, akik közt nem egy akadt, aki kedvenc fiakkeresének két gyönyörű lovat ajándékozott, hogy mindig paripák, ne

Wiesemann, a festőművész-fiakkeres

pedig gébék röptések végig, ha a sugárúton korzozik. Előadásukból arra lehet következtetni, hogy ezek a fiakkeresek igen bensőséges barátságban voltak a mánásokkal. Meg is kérdezem: valóban így volt-e ez? Közbeszól az öreg Kauder Gusztáv, aki ezt a furcsa történetet meséli el:

— Volt egy híres bécsi gavallérom, bizonyos Ritter von Schölingner nevezett, aki minden löverszenyészőben Pesten volt, szóval évenként harminchat napot töltött itt. A komornyikjától mindig levél jött, amelyben érte-

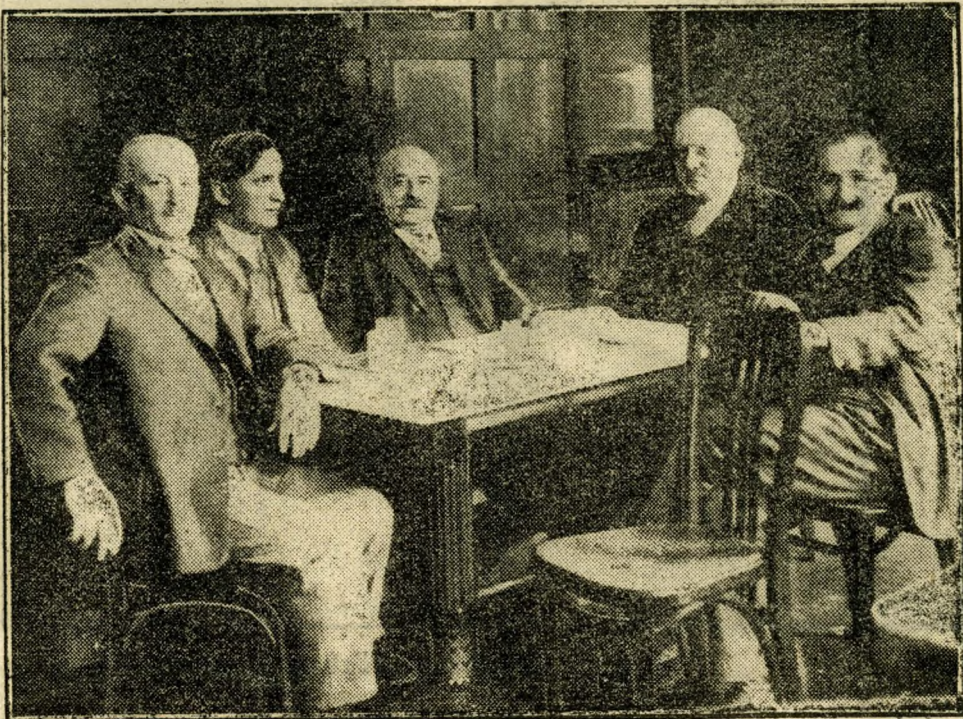
lőjjelként láthatók és hallhatók, a slágerek slágere azonban a százötvenkilós Szepek volt, akit a gavallérok hajnalutján szoktak a bakról berendelni. A nagy pezsgős, dáridós hangulatban Szepeknek föl kellett mennie a kis pódiumra és megmutatni az ő százötvenkilós aktját. Ez a látványosság egymagában oly nagy mértékben emelte a hangulatot, hogy a Szepek-szám után nyomban vagdosni kezdték tükörhöz, auzlághoz, gázlámpákhoz a teli flakókat.

— Amikor aztán a társaság kellőképp berúgott, a táncosnókkal együtt felpakolozták a fiakkeresekre és kimentek a Mexikói-útra, a Truska nevű hölgy vendéglőjébe, akit akkoriban mindközönségesen Sauwirtin-nek neveztek. Ez a derék hölgy ugyanis testi terje-

delméit illetően szintén túljárt a száz kilón, ha pedig kifogásolták a bablevest, vagy a füstölt oldalassal fűszerezett káposztát, egyáltalán nem szégyelte magát és olyan stílusban fejtette ki az ellenvéleményt, amellyel rászolgált építettségjára.

A FÖLDBIRTOKOS DOKTOR UR

Kauder Gusztáv, a kuriózumok valóságos élő múzeuma, meséli egy Kolozsvár mellett élő

A törzsszál

sített, hogy mikor legyek a pályaudvarnál, ahonnan a Royalba kellett vinnem. Tizenöt évig volt a vendégem, ez alatt az idő alatt azonban mindössze két szót szolt hozzám. Az egyik az volt: — Hinaus; a másik pedig: — Retour. Amikor ugyanis a Royal előtt beszállt a fiakkerbe, hogy kimenjen a versenypályára, soha nem mulasztotta el megmondani, hogy hinaus, a pályáról visszajövet pedig kiadta az utasítást: retour. Hogy ez a lovak új tudott-e ezen a két szón kívül egyebet is, azt én seha a világi életben eldönteni nem tudom.

SZEBB AZ ÉJSZAKA, MINT A NAPPAL...

Löwi bácsi át skart témi azokra az időkre, amikor nappali standja volt a Gizella-téren. Az öreg Bossán Jakab azonban romantikus elérzékenységgel közbeszól:

— Hallgass, te Löwi a nappali korszakról, nem érdekes az. Az éjjelről mindig szebbet lehet mesélni...

Erre aztán Löwi bácsi rátér a Kék Macska-beli történetekre, amelyeknek clouja a Szepek fiakkeres, ez a százötvenkilós fiatalember. A Kék Macskában mindenféle slágerek voltak

JÓ HUSVÉTIKALÁCS

CSAKIS DR. OETKER-féle SÜTŐPORRAL KÉSZÜL

Mákoskalács-recept:

3 dkg vaj, vagy zsír, 1 tojás, 17 dkg cukor, egy csomag DR. OETKER-FÉLE VANILLINCUKOR, 17 dkg darált mák, 1/4 liter tej, 17 dkg liszt, egy csomag

Dr. OETKER-féle SÜTŐPOR

kevés zsemlyemorzsza.

A vajat, tojást, cukrot, vanillincukrot kb. 1/2 órán át habossá keverjük, végül hozzáadjuk a mákot, a tejet és a sütőporral kevert lisztet, az egészet jól kikent és zsemlyemorzsával behintett formában kisütjük.

— Itt aztán — folytatja Kauder Gusztáv — a földbirtokos doktor úr minden cigánygyerekeknek kenyereit dugott a szájába, egyik földre meleg virsli akasztott, a másik mellé cigarettát dugott. Az éhes kölyköknek így kellett húzni vagy tíz-tizenöt percig kedvenc nótáját s addig nem lakmározhattak, amíg a doktor úr meg nem adta rá az engedélyt. Persze, amikor már nagyon zöld és savanyú volt a cigánygyerekek képe, abbahagyhatták a nótázást és telehették magukat.

AMIKOR A FIAKKEROS MULAT

Weisemann Artur, az öreg pesti bérkocsisok egyik nevezetessége meséli el a legedesebb mulatózó figurát.

— Értettek a gavallérok is a mulatozás-hoz, igazán azonban csak a — fiakkeresek tudtak mulatni. A nagy finomságokat és a szép műanszókat csak a fiakkeresek ismerték. Én magam is értettem az ilyen szépségekhez. Megtörtént, hogy rengeteg pénzt összekerestem és megengedhettem magamnak azt a luxust, hogy kedvem szerint mulassak. Ilyenkor a saját kocsimon, amely ott állt a platzon, bérlet kocsin ültem. Én magam pedig három fiakkerrel mentem mulatni. Az első fiakkerben én ültem, a másodikban a felöltöm volt, a harmadikban pedig a kezyüm. Így vonultunk végig a városban, mi a véleménye, hallott-e már ilyen finomságot?

Ugyanez a Weisemann Artur, akit egyébként egyik művével a mellékelt fénykép is megörökít, elmeséli, hogyan nem lett belőle hívatásos festőművész:

— Én kérem, olyan szenzációs festőtalentum voltam, hogy már nyolc- kilencéves koromban meglátogattam a felső iparrajziskolát. Ezenkívül az Ujvásártér 3. számú házban laktam és a szomszédom volt a László Fülöp. Ilyen környezetben nőtem én föl. Már negyvenegy évvel ezelőtt festéssel foglalkoztam, de akárhogy szerettem a festéset, magam sem tudom miért, a lovat még jobban szerettem. Egy szép pár lóért eladnám az egész művészetet. Amikor még egész gyerek voltam, nem gondolkodtam teljesen így, de Trefort kultuszminiszter elutasított a művésziskoláról azzal, hogy kevés az előképzettségem. Így aztán inkább fiakkeres lettem.

— Én kérem, — folytatja — „revolver” munkát egy vonást sem csinállok csak megrendelésre dolgozom, még pedig negyvenégy év óta. Ez pedig nagy szó a művészetben, ha megmondjuk, hogy ezalatt a hosszú idő alatt soha anstandolva nem voltam.

Az öreg lovasművészek természetesen nem fognak ki az emlékeiből és lassankint belemelegednek a nappali történetekbe is. Itt természetesen legszebb emlékeik az öt és tízfórintokkal fizető mánások, ezek közül névszerint, amint ők mondják: a János Hadik, a Gyula Andrassy, meg a Géza Andrassy és az István Tisza.

Milyen kár, hogy a régi Pest romantikájának ez az utolsó kedves színtöltője is halvánnyá fakult már... Az idő rohan.

(u. k.)

Költözködést

teherautóval és zárt butorkocsiban szakavatott munkásokkal teljes felelősséggel vállal helyben és vidékre

Lehrner Mátyás butorszállító és beraktározó
V., Selyem utca 13. Telefon: Aut. 151-70

AZ ERNST-MÚZEUM AUKCIÓI XLIV.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

KIÁLLÍTÁS: A Rákóczyak ötvösműkincsei

Április 20—27-ig

délután 9-től
délután 5-ig

I. Ferenc József király dunai hajójának díszberendezése, valamint főúri és más magánbirtokból származó festmények, műtárgyak, szőnyegek és bútorok

AUKCIÓ:

Április 28-tól

naponként
délután 1/2-től